

EEN KLEIN KERKJE NAAST DE GROTE MAJELLA.

Je kijkt er misschien makkelijk overheen: het gebouw van de NPB, op de hoek van de Iepenlaan en de Nieuwe Hilversumseweg. Dat is niet zo verwonderlijk, want het kerkje staat volledig in de schaduw van het voormalige Majella-ziekenhuis dat er pal naast staat. Toch oogt het met zijn tuin rondom en met zijn Jugendstil-elementen erg vriendelijk. Wat is de geschiedenis van dit gebouw en wat gebeurt er vandaag de dag?

Bouw.

De eerste steen werd gelegd tijdens de periode van de Eerste Wereldoorlog en wel op 16 februari 1915. Het terrein, groot 1350 m², was aan de afdeling van de Nederlandse Protestanten Bond geschonken door mevrouw de weduwe G.Q. Baay-van Eijndhoven. Vier jaar eerder, op 1 februari 1911, had de Sint Gerardus Majella Stichting de naastgelegen villa Spiegelheuvel betrokken. Een echt ziekenhuis kon je deze nog niet noemen. Bij deze villa lag een stuk land ter grootte van 20.000 m², zodat de Majella nog alle ruimte had om in de toekomst uit te breiden. In het jaar 1915 werd er druk gebouwd op dit terrein aan de rand van Bussum. Van het gebouw van de NPB werd de eerste hoeksteen gelegd op 27 maart. De eer om dat te mogen doen was gegund aan de elfjarige kleindochter van de eerste vaste voorganger, ds. J. van Loenen Martinet. Bij deze gelegenheid werd een oorkonde ingemetseld. Op de steen zelf staat een woord uit het Oude Testament van Nehemia 2 vers 20: "Wij zullen ons opmaken en bouwen". Dat gebeurde dan ook onder leiding van de Bussumse architect C.J. Kruisweg. Hij paste een aantal Jugendstil-elementen toe. Op 3 oktober kon het gebouw in gebruik genomen worden. Nauwelijks twee weken later, op 16 oktober, maakte de Majella een aanvang met de bouw van een echt groot ziekenhuis. Een jaar later, op 18 oktober 1916, kon het bestuur een gloednieuw ziekenhuis openen. De omgeving van kerk en ziekenhuis was toen nog idyllisch. Kolossale berken omzoomden de indrukwekkende voortuin van het ziekenhuis. Achter het ziekenhuis was een schitterende tuin met zitbanken, terwijl daar midden in zich een Lourdes-grot bevond, omgeven door lanen en paden. Het zou pas na 1967 zijn, het jaar van de in gebruik name van de nieuwbouw van de Majella, dat het terrein een massaal uiterlijk kreeg en het kerkje van de NPB er aan de rand weggedrukt en verloren bij stond.

Oprichting NPB.

De afkorting "NPB" staat voor Nederlandse Protestanten Bond. Sinds afgelopen jaar is haar officiële naam "Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB". Voor buitenstaanders klonk dat "Bond"

als iets zwaars en strengs, dat deed denken aan Gereformeerde Bond. Het woord "Protestanten" dekte de lading ook niet helemaal. Weliswaar zijn er leden van (vrijzinnig) protestantse huize, maar ook veel niet-kerkelijke leden of mensen met een (voorheen) katholieke achtergrond. De NPB als landelijke organisatie werd opgericht in 1870. Het was de tijd van het "modernisme". De uitkomsten van de moderne wetenschappen brachten vele gelovige mensen in de problemen. Waren de resultaten van het wetenschappelijke onderzoek niet strijdig met wat de bijbel vertelde? Sommigen trokken zich terug in een fundamentalistisch gelijk. De bijbel was "van kaft tot kaft" en in letterlijke zin waar. De evolutie-theorie moest als onjuist en als bedreiging voor het geloof worden afgewezen. Er waren echter ook christenen die directe aansluiting zochten bij de cultuur en de wetenschap van hun tijd. Zij benaderden de bijbel op een historisch-kritische manier en accepteerden de nieuwe wetenschappelijke inzichten. Zij werden "moderneren" en later ook wel "vrijzinnigen" genoemd. In de V.P.R.O. hadden zij hun eigen omroep. Sinds de 17e eeuw bestond er in Nederland al een geheel vrijzinnige kerk: de Remonstrantse Broederschap, die nog altijd in Bussum een bloeiende gemeente heeft en aan de Koningslaan 2a een prachtig kerkgebouw bezit. De NPB echter is ontstaan vanuit de spanning tussen orthodoxen en moderneren in de Nederlands Hervormde Kerk. Op 21 maart 1882 ontstond er in Naarden-Bussum een afdeling. In die tijd was Bussum nog maar een gemeente van 2125 zielen. De eerste ledenlijst telde twaalf namen, onder wie die van G.W.C. Westenberg, die burgemeester van Bussum was van 1868-1877. Sommige leden bleven ook behoren tot de hervormde kerk, maar wilden op zondag bij de NPB een vrijzinnige dominee horen. Een eigen gebouw had de afdeling tot 1915 niet. De oprichtingsvergadering en de eerste godsdienstoefeningen werden gehouden in de suite van het voormalig hotel "Nieuw Bussum". Dit hotel lag meteen achter het station Naarden-Bussum, op het terrein waar nu de Oranjeparkflats gelegen zijn. Na enige tijd verhuisde men naar de houten "feesttent" welke in de tuin van het hotel stond. Men bleef hier tot 1897, toen men verhuisde naar de bovenzaal van het later afgebrande Concordia. In 1915 kon dan eindelijk het eigen gebouw geopend worden.

Steeds is er een nauwe samenwerking geweest met andere vrijzinnige groeperingen: de Remonstrantse Broederschap, de Doopsgezinde Gemeente en de Vereniging van Vrijzinnig Hervormden. Regelmatig werd er een voorganger beroepen in samenwerking met één of meer van deze groepen. In 1940 gingen de Remonstranten over tot eigen gemeentevorming. Niettemin bestaat er ook nu in Naarden-Bussum een goede samenwerking binnen de CVOS, de Commissie voor Overleg en Samenwerking. Daarin werken de NPB afdelingen van Naarden-Bussum, Laren/Blaricum en Huizen en de Remonstrantse en Doopsgezinde Gemeente samen. Zij hebben een gemeenschappelijk maandblad en

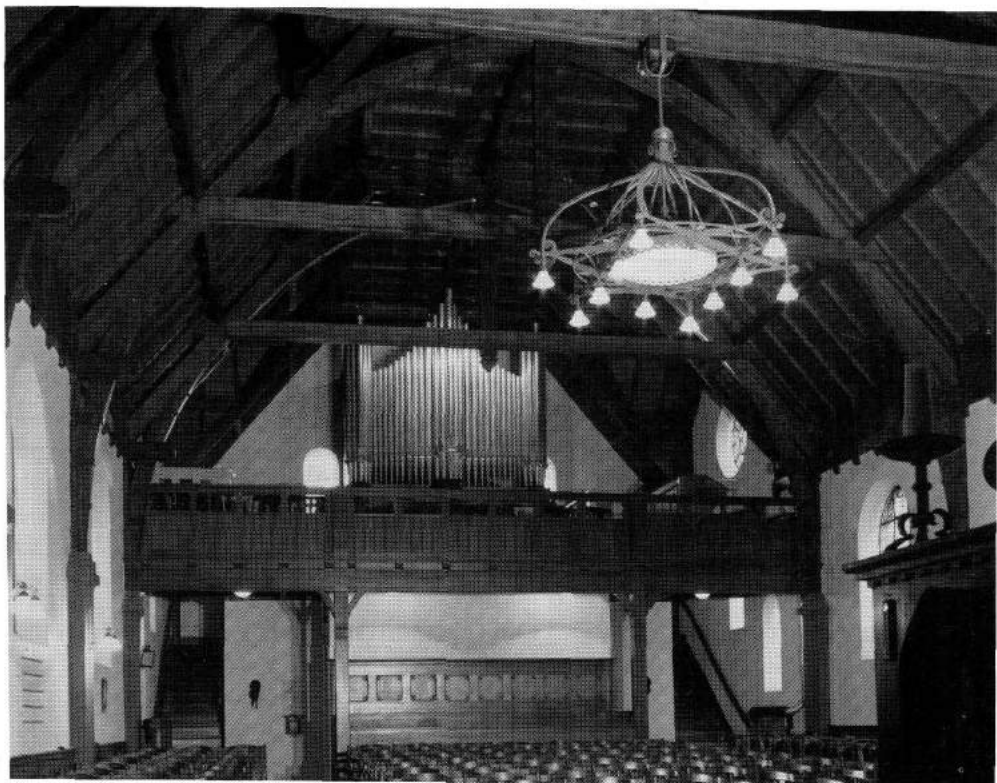
een aantal gemeenschappelijke diensten en activiteiten.

Het gebouw.

Wanneer men voor het gebouw staat ziet men aan de voorgevel beeldhouwwerk van de beeldhouwer N.A. van der Kreek. Nicolaas Adrianus van der Kreek, geboren in Bergen op Zoom op 31 januari 1896 en overleden in Bussum op 11 december 1967, was leraar aan de Gooise H.B.S. in Bussum. Hij woonde hier vanaf 1926 en is ook de maker van het verzetsmonument dat staat in het plantsoen aan de Frederik van Eedenweg.

Het beeldhouwwerk aan de voorgevel bevat geheel bovenaan een afbeelding van Jezus als goede herder. Daaronder zijn de letters NPB op fraaie wijze ingemetseld. Boven het portaal ziet men het Christusmonogram: de Griekse letters X (chi) en P (ro), de twee eerste letters van de naam Christus, geflankeerd door de Alpha en de Omega, de eerste en de laatste letter van het alfabet, het symbool voor God, die het begin en einde van alles is.

Het huidige orgel werd in 1957 gebouwd door de orgel-specialisten Fonteijn & Gaal te Amsterdam. Het heeft 980 orgelpijpen, waarvan de grootste 3 meter hoog is en de kleinste 2 centimeter meet.

Aandacht verdient het houtsnijwerk van de kansel. De toenmalige voorzitter van de afdeling, de heer H.N. de Fremery vervaardigde vijf afbeeldingen in Renaissance-trant. Zij stellen momenten uit het leven van Christus voor. In het gebouw is een aantal prachtige glas-in-lood ramen te zien.

Boven de kansel een rond raam, voorstellende een duif als symbool voor de Heilige Geest, omgeven door de woorden "Vroomheid en Vrijheid". Dit raam is een geschenk van de architect. Maar ook de overige negen met afbeeldingen van God de Vader, God de Zoon, de Barmhartige Samaritaan, de Verloren Zoon, de vier evangelisten en een herinneringsraam ter gelegenheid van de bevrijding in 1945, zijn een bezoek aan dit gebouw zeer de moeite waard.

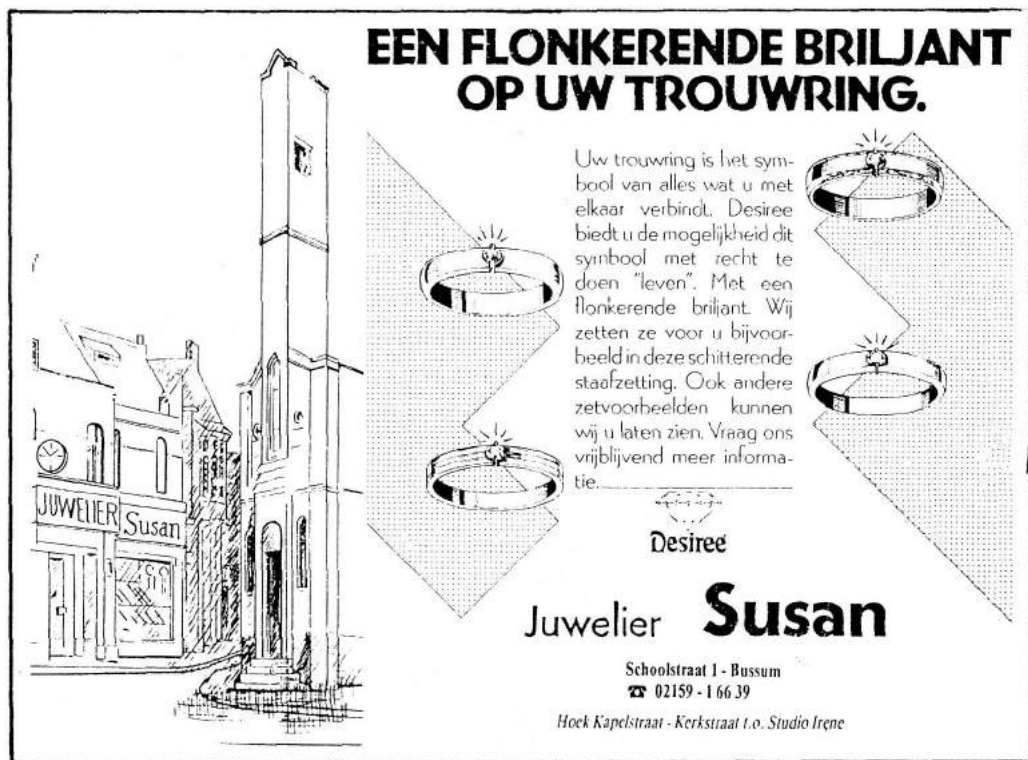
Aktiviteiten.

De afdeling Naarden-Bussum van de NPB is een kleine gemeenschap van mensen die op een open, tolerante en dus vrijzinnige wijze willen nadenken over levensvragen. Sommige leden zijn ook lid van een kerk. Anderen weer niet. Naast de samenkomsten op zondagmorgen worden er ook cursussen en lezingen gegeven, bijvoorbeeld over wereldgodsdiensten, symboliek, New Age. Er zijn gesprekskringen en andere activiteiten. Over het gebouw zelf is onlangs een fraai boekje verschenen. U bent van harte welkom eens te komen kijken. U kunt ons bellen onder telefoonnummer 13548 of 45242.

Toekomst.

Ook voor de NPB is het spannend wat er gaat gebeuren op het Majella-terrein. Een kleinschalige bebouwing zal het kerkje beter tot zijn recht doen komen. Het verdwijnen van de uit 1967 daterende "nieuwbouw" en hoogbouw van de Majella zal hopelijk dit deel van het Spieghel zijn oorspronkelijke karakter terug geven. We wachten net als u met enige spanning af met welke bouwplannen de projektontwikkelaar en de gemeente dit jaar gaan komen.

Ds. P.J.C. Korver
voorganger Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB
afdeling Naarden-Bussum.

**EEN FLONKERENDE BRILJANT
OP UW TROUWRING.**

Uw trouwring is het symbool van alles wat u met elkaar verbindt. Desiree biedt u de mogelijkheid dit symbool met recht te doen "leven". Met een flonkerende briljant. Wij zetten ze voor u bijvoorbeeld in deze schitterende staafzetting. Ook andere zetvoorbeelden kunnen wij u laten zien. Vraag ons vrijblijvend meer informatie.

Desiree

Juwelier Susan

Schoolstraat 1 - Bussum
☎ 02159 - 1 66 39

Hoek Kapelstraat - Kerkstraat t.o. Studio Irene